

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss om Förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt - slutredovisning

Er beteckning: KN2025/01294

Sammanfattning

Länsstyrelsen Stockholm tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt – slutredovisning, med kommentarer. Länsstyrelsens tidigare synpunkter avseende Naturvårdsverkets delredovisning (er beteckning KN2025/0194), är fortfarande aktuella men behandlas inte i detta remissvar.

Införlivandet av EU:s luftkvalitetsdirektiv i svensk rätt kommer leda till att halterna av de skadligaste luftföroreningarna minskar och på så sätt bidra till bättre folkhälsa. Det kommer innebära ökade krav på kommuner som riskerar att överskrida de skärpta miljökvalitetsnormerna. Länsstyrelsen tillstyrker Naturvårdsverket förslag om stöd till kommuner som innebär bland annat tillgång till ett nationellt modelleringsverktyg. Länsstyrelsen bedömer att verktyget kommer underlätta kommuners arbete med lokala åtgärdsprogram.

Förslaget om att inkludera luftkvalitet i det nationella luftvårdsprogrammet är också positivt och ger en bra möjlighet för kommuner och myndigheter att lyfta behov av styrmedel och åtgärder till nationell nivå.

Avsnitt 3.1 Ändring av definitioner

Naturvårdsverket föreslår att direktivets begrepp för *luftkvalitetsplan*, *luftkvalitetsfärdplan* och *kortsiktig handlingsplan* ska falla under benämningen *åtgärdsprogram* i luftkvalitetsförordningen. Länsstyrelsen anser att åtgärdsprogram är ett vedertaget begrepp för när kommuner behöver fastställa lokala åtgärder där överskridande av en miljökvalitetsnorm har skett. Det

kan därför skapa otydlighet om kortsiktiga handlingsplaner, vars syfte är att på kort sikt minska risken för att tröskelvärdet för larm överskrids, också benämns som åtgärdsprogram. Därför bör kortsiktiga handlingsplaner inte benämnas som åtgärdsprogram i luftkvalitetsförordningen.

Avsnitt 3.9.4 Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt modelleringsverktyg för att underlägga och förbättra kommunernas problem- och åtgärdsanalyser

Länsstyrelsen konstaterar att Naturvårdsverkets förslag till genomförandet av det nya luftkvalitetsdirektivet innebär ökade krav på kommuner (eller de myndigheter som regeringen beslutar ska fastställa åtgärdsprogram). Fler kommuner i Sverige kommer behöva ta fram lokala åtgärdsprogram för att klara EU:s skärpta miljökvalitetsnormer för främst PM10. Det ställs samtidigt nya krav på information till allmänheten, snävare tidsramar samt följer såsom föreläggande med vite och skadeståndersättning till enskilda ifall åtgärdsprogram inte fastställs i tid.

Med de nya kraven anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverkets förslag om stöd till kommuner är nödvändiga. Förslaget att tillhandahålla ett nationellt modelleringsverktyg är bra. Det kommer underlätta för kommuner att analysera luftkvaliteten samt utreda potentiella åtgärder för att motverka överskridanden av de nya miljökvalitetsnormerna. Länsstyrelsens uppfattning är att verktyget kan leda till kostnadsbesparingar och kompetenslyft i kommunernas arbete med att klara ökade kraven som ställs i direktivet. Vägledning kommer behövas för användning av verktyget.

Avsnitt 3.9.6 Det nationella luftvårdsprogrammet blir ett stöd till kommunerna i arbetet med att förbättra luftkvaliteten

Naturvårdsverkets förslag att inkludera luftkvalitet i underlaget till det nationella luftvårdsprogrammet som skapar ett forum för att lyfta behov av styrmedel och åtgärder på nationell nivå tillstyrks. Det blir ett viktigt sammanhang för att lyfta åtgärder som kommuner inte har rådighet över, till exempel trafikökningar på det statliga

vägnätet eller regelverk som behöver komma till för att kommuner ska kunna genomföra effektivare åtgärder.

Övrig synpunkt

Länsstyrelsen har noterat frågor från kommuner om hur de ska förhålla sig till de nya miljökvalitetsnormerna i sin stadsplanering. Normerna börjar gälla först år 2030 men några kommuner ser redan idag att vissa byggprojekt riskerar att överskrida de nya normerna. Risken finns att genomförandet av detaljplaner kan medverka till att de normerna för PM10 överskrids efter 2030 eftersom förtätning kring vägar med dålig luftkvalitet riskerar att försämra luftkvaliteten ytterligare.

Stadsplaneringsperspektivet avhandlas inte i remissen och Länsstyrelsen bedömer att det krävs vägledning kring hur kommuner bör hantera situationen inför 2030.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Lotta Medelius-Bredhe med handläggare Sophie Lindstrand som föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Johanna Lindgren samt avdelningschef Helene Munkner medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post stockholm@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm, eller ring vår växel 010-223 10 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/stockholm.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/stockholm/personuppgifter